13. 5. 2013

ID: 91381

Dědění a odporovatelnost

Dohoda o vypořádání dědictví nenabývá své právní účinky již uzavřením, ale až tehdy, byla-li schválena pravomocným usnesením soudu o dědictví. K vypořádání dědictví na základě dohody dědiců tak dochází dnem, v němž nabylo právní moci usnesení soudu o dědictví. Protože uzavřením dohody o vypořádání dědictví nebo vydáním rozhodnutí soudu o jejím schválení ještě nedochází k vypořádání dědictví mezi dědice (není tím ještě nezměnitelným a závazným způsobem stanoveno, co každý z dědiců nabude z majetku zůstavitele), nemůže tak dříve, dokud usnesení o schválení dohody o vypořádání dědictví nenabude právní moci, ani dojít ke zkrácení uspokojení pohledávky věřitele některého z dědiců (účastníka dohody o vypořádání dědictví), neboť do té doby tu není zkracující právní úkon. Tříletá lhůta, v níž je možné odporovat právním úkonům dlužníka podle ustanovení § 42a občanského zákoníku, proto začne běžet dnem právní moci usnesení vydaného v řízení o dědictví, kterým byla schválena dohoda o vypořádání dědictví.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 21 Cdo 662/2012, ze dne 2.4.2013)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce A.C.Limited se sídlem v D., zastoupeného Mgr. S.B., advokátkou se sídlem v B., proti žalované J. M., zastoupené JUDr. B.T., advokátem se sídlem v P., o určení neúčinnosti dohody o vypořádání dědictví, vedené u Okresního soudu v Prachaticích pod sp. zn. 8 C 148/2010, o dovolání žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 9. listopadu 2011 č.j. 5 Co 2163/2011-161, tak, že rozsudek krajského soudu se zrušuje a věc se vrací Krajskému soudu v Českých Budějovicích k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Žalobce se žalobou podanou dne 12.12.2010 u Okresního soudu v Prachaticích domáhal, aby bylo určeno, že "dohoda dědiců J. J. (dříve J.) a žalované, schválená usnesením Okresního soudu v Prachaticích č.j. 13 D 373/2006-265 ze dne 13.12.2007, na základě které se žalovaná stala vlastníkem ideální 1/3 nemovitostí", a to "budovy č.p., objekt bydlení na pozemku parc.č.st. v části obce Prachatice I, pozemku parc.č.st., zastavěná plocha a nádvoří, budovy bez č.p./č.e., jiná stavba na pozemku parc.č.st. a pozemku parc.č.st., zastavěná plocha a nádvoří v k.ú. Prachatice, všech zapsaných na LV č. pro obec Prachatice, vedeného Katastrálním úřadem pro Jihočeský kraj, Katastrální pracoviště Prachatice", je vůči žalobci právně neúčinná. Žalobu zdůvodnil zejména tím, že má podle smlouvy o postoupení pohledávky ze dne 17.4.2007 za J. J. (nyní J.) pohledávku ve výši 6.158.137,55 Kč s příslušenstvím vykonatelnou na základě pravomocného rozsudku Okresního soudu v Prachaticích ze dne 1.7.2005 č.j. 5 C 46/2005-93 a že na majetek J. J. byla nařízena exekuce, v jejímž průběhu bylo zjištěno, že se stala spolu se žalovanou (svojí sestrou) a s L. J. (svojí matkou) dědičkou po V. J. (svém otci), který zemřel dne 1.8.2006. Dědické řízení bylo skončeno dědickou dohodou schválenou usnesením Okresního soudu v Prachaticích ze dne 13.12.2007 č.j. 13 D 373/2006-265, které nabylo právní moci 20.12.2007, podle níž žalovaná nabyla mj. "celé nemovitosti zapsané na LV pro k.ú. Prachatice", i když při zohlednění zákonných podílů dědiců by se žalovaná stala vlastníkem pouze 1/3 předmětných nemovitostí, neboť další 1/3 nemovitostí by musela nabýt povinná J. J. Uvedeným právním úkonem tedy došlo ke snížení majetku povinné J. J., neboť v důsledku dohody dědiců nenabyla 1/3 předmětných nemovitostí, ačkoliv jí ze zákona tento podíl náleží. Dohodou dědiců učinila povinná J. J. "zkracující úkon vůči žalobci jako věřiteli, když souhlasila s nabytím předmětných nemovitostí jako celku na svou sestru - žalovanou, a to v rozsahu ideální 1/3

předmětných nemovitostí, který by jí jinak náležel".

Žalovaná namítala, že podle dědické dohody sice nabyla "nemovitosti zapsané na LV pro obec a k.ú. Prachatice" v ceně 1.422.410,- Kč a dále 1/12 nemovitostí v části obce Prachatice I v ceně 367.815,835 Kč, 1/16 nemovitostí zapsané na LV pro obec a k.ú. Žárová v ceně 16.830,- Kč a podnik provozovaný pod jménem V. J. v ceně 1.618.098,- Kč, že však hradila závazky v celkové výši 2.648.664,- Kč a že tedy čistá hodnota jejího dědictví činila 776.489,835 Kč. Dlužnice J. J. nabyla z dědictví podle dědické dohody 1/2 "nemovitostí zapsaných na LV č. pro obec a k.ú. Prachatice" v ceně 622.645,- Kč, 1/12 "nemovitostí zapsaných na LV č. pro obec a k.ú. Prachatice" v ceně 367.815,835 Kč, osobní automobil v ceně 8.000,- Kč a pohledávku ve výši 58.000,- Kč a čistá hodnota jejího dědictví činila 1.056.460,835 Kč; nabyla tedy majetek o vyšší hodnotě než žalovaná, a to o více než 1/4. Žalovaná nabyla podnik po svém otci z důvodu, že byla jmenována správcem dědictví, podnik byl však předlužen a jeho "čisté obchodní jmění činilo -872.000,- Kč". Účastníci dědického řízení uzavřeli "takovou dohodu, která byla vyvážená, ba naopak zvýhodnila povinnou J. J., které se dostalo v absolutní hodnotě více než žalované, dohodou mělo být dosaženo vhodnějšího majetkoprávního uspořádání mezi dědici, v žádném případě dědici nesledovali zkrácení uspokojení vymahatelných pohledávek žalobce". Žalobce zaměňuje obvyklou cenu majetku zůstavitele (4.679.342,94 Kč) s čistou hodnotou dědictví, která činí 2.014.630,35 Kč, a přehlíží, že dlužnice J. J. nabyla více, než kolik by měl činit její dědický podíl (671.543,45 Kč).

Okresní soud v Prachaticích rozsudkem ze dne 1.7.2011 č.j. 8 C 148/2010-121 žalobu zamítl a rozhodl, že žalobce je povinen zaplatit žalované na náhradě nákladů řízení 12.600,- Kč. Dovodil, že žalobce má za dlužnicí J. J. (dříve J.) vykonatelnou pohledávku ve výši 6.158.137,55 Kč a že napadený právní úkon byl učiněn v zákonem stanovené lhůtě, když žaloba byla podána dne 14.12.2010 a usnesení, kterým byla schválena dohoda dědiců o vypořádání dědictví, nabylo právní moci dne 20.12.2007. Při hodnocení úmyslu povinné zkrátit věřitele dospěl soud prvního stupně k závěru, že "nelze vycházet striktně ze závěrů o rozsahu a hodnotě zůstavitelova majetku tak, jak je uvedeno v dědickém usnesení, zejména pokud se jedná o uvedenou hodnotu podniku", a že podle ustanovení § 175o odst. 1 a § 175m občanského soudního řádu o obvyklé ceně majetku "je v případě podniku, který byl součástí dědictví, třeba vycházet z jeho záporné hodnoty -872.000,- Kč". Protože žalovaná nabyla z dědictví podnik v záporné hodnotě -872.000,- Kč a protože se jí tak dostalo majetku v čisté hodnotě dědictví (spolu s dalšími hodnotami podle dědické dohody) v částce 776.489,835 Kč, zatímco dlužnice J. J. nabyla majetek v čisté hodnotě ve výši 1.056.460,835 Kč, dlužnice J. J. nenabyla na základě dohody dědiců o vypořádání dědictví ve srovnání se žalovanou méně majetku a dohodou o vypořádání dědictví tedy nedošlo ke zkrácení věřitele.

K odvolání žalobce Krajský soud v Českých Budějovicích rozsudkem ze dne 9.11.2011 č.j. 5 Co 2163/2011-161 potvrdil rozsudek soudu prvního stupně a rozhodl, že žalobce je povinen zaplatit žalované na náhradě nákladů odvolacího řízení 13.004,- Kč k rukám advokáta JUDr. Bedřicha Tichého. Poté, co provedl důkaz obsahem protokolu obsaženého v dědickém spise, sepsaného dne 6.12.2007, o uzavření dědické dohody, odvolací soud dospěl k závěru, že "žaloba byla podána po uplynutí tříleté lhůty ode dne, kdy došlo k právnímu úkonu, jehož se žaloba týká". Protože právním úkonem, jehož neúčinnost má být vyslovena, je dědická dohoda, protože k uzavření dědické dohody došlo dne 6.12.2007 a protože žalobce podal žalobu faxem dne 12.12.2010 a písemným podáním ze dne 10.12.2010, došlým na Okresní soud v Prachaticích dne 14.12.2010, není možné odporovat právnímu úkonu - dohodě dědiců o vypořádání dědictví, neboť tato dohoda nebyla uzavřena v posledních třech letech před podáním žaloby. Na uvedený závěr nemá vliv ani to, že dohoda byla schválena "dědickým soudem" až 13.12.2007 a že usnesení soudu o schválení dědické dohody nabylo právní moci dne 20.12.2007; podle odvolacího soudu sice "je pravda, že bez schválení dědickým soudem by nemohli dědicové podle dohody nabýt dědictví, ale to neznamená, že by se teprve tímto schválením stala právním úkonem, kterému lze odporovat", neboť "požadavek na schválení dědické

dohody rozhodnutím soudu nemá nic společného s účinností smlouvy". Dědická dohoda není ani takovým právním úkonem, který se týká převodu nemovitostí a který se zapisuje do katastru nemovitostí, u něhož je "počátkem lhůty den následující po dni, ke kterému vznikly účinky vkladu práva do katastru nemovitostí"; na základě dědické dohody se nabývá vlastnictví smrtí zůstavitele. Žalobě o neúčinnost dohody o vypořádání dědictví proto nebylo možné vyhovět.

Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu podal žalobce dovolání. Odmítl názor odvolacího soudu, že by počátek zákonné tříleté lhůty k podání odpůrčí žaloby podle ustanovení § 42a občanského zákoníku byl vázán na uzavření dědické dohody (na "den jejího podpisu všemi dědici") a že by se tedy dědická dohoda mohla stát zkracujícím právním úkonem dříve, než by byla schválena soudem, a dovozuje, že pouhá dědická dohoda sama o sobě (bez schválení soudem) nemůže založit účinky nabytí majetku v dědictví, že ji nelze proto považovat za právní úkon, kterému by bylo možné odporovat podle ustanovení § 42a občanského zákoníku, a že takovým právním úkonem se stává teprve tehdy, až je schválena soudem. Dědická dohoda je právním úkonem dědiců, který pro potvrzení nabytí dědictví způsobem v dohodě uvedeným vyžaduje schválení soudem, a v případě, kdyby soud dohodu neschválil, pokračuje v řízení o dědictví a "zřejmě by tak potvrdil nabytí dědictví jednotlivými dědici podle jejich zákonných podílů". Dohoda neschválená soudem by tudíž nevyvolala zamýšlené účinky a v takovém případě by žalobce již ani nebyl nucen odporovat této dědické dohodě, neboť by došlo k nabytí dědictví podle zákonných podílů (bez zkrácení jeho vymáhané pohledávky). Lhůta pro podání odpůrčí žaloby může tedy začít běžet teprve schválením dohody soudem, resp. ode dne právní moci usnesení o schválení dědické dohody soudem. Dědictví se sice nabývá ke dni smrti zůstavitele, avšak podle výsledků dědického řízení, okamžik smrti zůstavitele je okamžikem nabytí vlastnictví k věcem zůstavitele, pro nabytí dědictví je však nutné usnesení o potvrzení nabytí dědictví či usnesení o schválení dědické dohody. Žalobce se rovněž domnívá, že pro možnost domáhat se určení neúčinnosti právního úkonu musí mít uvedený úkon pro splnění podmínek odporovatelnosti zkracující povahu, že nestačí, aby zkrácení majetku dlužníka právním úkonem pouze hrozilo a že tedy odporovat takovému úkonu lze jen v případě, že zkrácení majetku dlužníka je dokonáno. Kdyby nebyla dohoda dědiců schválena soudem, nikdy by nevyvolala zamýšlené účinky, tj. nabytí dědických podílů podle této dohody, a nestala by se tak zkracujícím právním úkonem. Žalobce navrhl, aby dovolací soud zrušil napadený rozsudek a aby věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a občanského soudního řádu) projednal dovolání podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů účinných do 31.12.2012 (dále jen "o.s.ř."), neboť napadený rozsudek byl vydán v době do 31.12.2012 (srov. Čl. II bod 7 zákona č. 404/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony). Po zjištění, že dovolání žalobce proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o.s.ř., se nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání.

Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o.s.ř.).

Podmínky přípustnosti dovolání proti rozsudku odvolacího soudu jsou obsaženy v ustanovení § 237 o.s.ř.

Dovolání je přípustné proti rozsudku odvolacího soudu, jímž bylo změněno rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé [§ 237 odst. 1 písm. a) o.s.ř.] nebo jímž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, kterým soud prvního stupně rozhodl ve věci samé jinak než v dřívějším rozsudku (usnesení) proto, že byl vázán právním názorem odvolacího soudu, který dřívější rozhodnutí zrušil [§ 237 odst. 1 písm. b) o.s.ř.], anebo jímž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, jestliže dovolání není přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. b) o.s.ř. a dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam [§ 237 odst. 1 písm. c)

o.s.ř.].

Žalobce dovoláním napadá rozsudek odvolacího soudu, kterým byl potvrzen rozsudek soudu prvního stupně ve věci samé. Podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. b) o.s.ř. dovolání není přípustné, a to již proto, že ve věci samé nebylo soudem prvního stupně vydáno rozhodnutí, které by bylo odvolacím soudem zrušeno. Dovolání žalobce proti rozsudku odvolacího soudu tedy může být přípustné jen při splnění předpokladů uvedených v ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř.

Rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam ve smyslu ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř. zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo která je soudy rozhodována rozdílně, nebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak; k okolnostem uplatněným dovolacími důvody podle ustanovení § 241a odst. 2 písm. a) a § 241a odst. 3 o.s.ř. se nepřihlíží (§ 237 odst.3 o.s.ř.).

Dovolací soud je při přezkoumání rozhodnutí odvolacího soudu zásadně vázán uplatněnými dovolacími důvody (srov. § 242 odst.3 o.s.ř.); vyplývá z toho mimo jiné, že při zkoumání, zda napadené rozhodnutí odvolacího soudu má ve smyslu ustanovení § 237 odst.3 o.s.ř. ve věci samé po právní stránce zásadní význam, může posuzovat jen takové právní otázky, které dovolatel v dovolání označil.

Přípustnost dovolání podle ustanovení § 237 odst.1 písm.c) o.s.ř. není založena již tím, že dovolatel tvrdí, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu má ve věci samé po právní stránce zásadní význam. Přípustnost dovolání nastává tehdy, jestliže dovolací soud za použití hledisek, příkladmo uvedených v ustanovení § 237 odst.3 o.s.ř., dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu ve věci samé po právní stránce zásadní význam skutečně má.

Pro rozhodnutí soudu v projednávané věci bylo (mimo jiné) významné vyřešení právní otázky, zda tříletá lhůta, v níž je možné odporovat právním úkonům dlužníka podle ustanovení § 42a občanského zákoníku, začne běžet u dohody o vypořádání dědictví již ode dne, kdy byla uzavřena, nebo ode dne, kdy soud v řízení o dědictví rozhodl o jejím schválení, anebo až ode dne, kdy nabylo právní moci usnesení soudu, kterým byla v řízení o dědictví dohoda schválena. Protože vyřešení uvedené otázky bylo pro rozhodnutí projednávané věci významné (určující) a protože tato právní otázka dosud nebyla v rozhodování dovolacího soudu vyřešena, představuje rozsudek odvolacího soudu rozhodnutí, které má po právní stránce zásadní význam. Dovolací soud proto dospěl k závěru, že dovolání žalobce proti rozsudku odvolacího soudu je přípustné podle ustanovení § 237 odst.1 písm.c) o.s.ř.

Po přezkoumání rozsudku odvolacího soudu ve smyslu ustanovení § 242 o.s.ř., které provedl bez jednání (§ 243a odst. 1 věta první o.s.ř.), Nejvyšší soud ČR dospěl k závěru, že dovolání žalobce je opodstatněné.

Věřitel se může domáhat, aby soud určil, že dlužníkovy právní úkony, pokud zkracují uspokojení jeho vymahatelné pohledávky, jsou vůči němu právně neúčinné; toto právo má věřitel i tehdy, je-li nárok proti dlužníkovi z jeho odporovatelného úkonu již vymahatelný anebo byl-li již uspokojen (srov. § 42a odst. 1 občanského zákoníku).

Odporovat je možné právním úkonům, které dlužník učinil v posledních třech letech v úmyslu zkrátit své věřitele, musel-li být tento úmysl druhé straně znám a právním úkonům, kterými byli věřitelé dlužníka zkráceni a k nimž došlo v posledních třech letech mezi dlužníkem a osobami jemu blízkými (§ 116, 117 občanského zákoníku), nebo které dlužník učinil v uvedeném čase ve prospěch těchto osob, s výjimkou případu, kdy druhá strana tehdy dlužníkův úmysl zkrátit věřitele i při náležité pečlivosti nemohla poznat (srov. § 42a odst. 2 občanského zákoníku).

Právo odporovat právním úkonům lze uplatnit vůči osobě, v jejíž prospěch byl právní úkon učiněn, nebo které vznikl z odporovatelného úkonu dlužníka prospěch (srov. § 42a odst. 3 občanského zákoníku).

Právní úkon, kterému věřitel s úspěchem odporoval, je vůči němu neúčinný potud, že věřitel může požadovat uspokojení své pohledávky z toho, co odporovatelným právním úkonem ušlo z dlužníkova majetku; není-li to dobře možné, má právo na náhradu vůči tomu, kdo měl z tohoto úkonu prospěch (srov. § 42a odst. 4 občanského zákoníku).

Smyslem žaloby podle ustanovení § 42a občanského zákoníku (odpůrčí žaloby) je - uvažováno z pohledu žalujícího věřitele - dosáhnout rozhodnutí soudu, kterým by bylo určeno, že je vůči němu neúčinný dlužníkem učiněný právní úkon. Rozhodnutí soudu, kterým bylo odpůrčí žalobě vyhověno, pak představuje podklad k tomu, že se věřitel může na základě titulu způsobilého k výkonu rozhodnutí (exekučního titulu), vydaného proti dlužníku, domáhat nařízení výkonu rozhodnutí (exekuce) postižením toho, co odporovaným (právně neúčinným) právním úkonem ušlo z dlužníkova majetku, a to nikoliv proti dlužníku, ale vůči osobě, v jejíž prospěch byl právní úkon učiněn. V případě, že uspokojení věřitele z tohoto majetku není dobře možné (například proto, že osobě, v jejíž prospěch dlužník odporovaný právní úkon učinil, již takto nabyté majetkové hodnoty nepatří), může se věřitel - místo určení neúčinnosti právního úkonu - domáhat, aby mu ten, komu z odporovatelného právního úkonu dlužníka vznikl prospěch, vydal takto získané plnění. Odpůrčí žaloba je tedy právním prostředkem sloužícím k uspokojení vymahatelné pohledávky věřitele v řízení o výkon rozhodnutí (exekučním řízení), a to postižením věcí nebo jiných majetkových hodnot, které odporovaným právním úkonem ušly z dlužníkova majetku, popřípadě vymožením peněžité náhrady ve výši odpovídající prospěchu získanému z odporovatelného právního úkonu (srov. například právní názor vyjádřený v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 27.5.1999 sp. zn. 2 Cdon 1703/96, který byl uveřejněn pod č. 26 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, ročník 2000).

Dědictví se nabývá smrtí zůstavitele (§ 460 občanského zákoníku). Při dědění ze zákona v první dědické skupině dědí zůstavitelovy děti a manžel, každý z nich stejným dílem (srov. § 473 odst.1 občanského zákoníku). Je-li více dědiců, vypořádají se u soudu mezi sebou o dědictví dohodou (§ 482 odst. 1 občanského zákoníku); soud dohodu o vypořádání dědictví schválí, neodporuje-li zákonu nebo dobrým mravům [srov. § 482 odst. 2 občanského zákoníku, § 175q odst.1 písm.c) občanského soudního řádu].

Dohodu o vypořádání dědictví je možné uzavřít jen před soudním komisařem nebo před soudem. Dokud nebude dohoda, k níž došlo do protokolu u soudu nebo soudního komisaře, podepsána jejími účastníky, nelze k ní přihlédnout. Dohodu musí uzavřít všichni, jimž svědčí dědické právo po zůstaviteli; okolnost, jaký dědický titul jim svědčí (tj. zda dědí ze zákona nebo ze závěti anebo z obou těchto titulů), není přitom významná. Uzavřená dohoda o vypořádání dědictví může být za řízení změněna, odvolána nebo nahrazena novou dohodou, a to i během odvolacího řízení, dokud odvolací soud ve věci nerozhodl. Dohoda o vypořádání dědictví musí být určitá a srozumitelná; musí z ní mimo jiné bez pochybností vyplývat, jaký zůstavitelův majetek každý z dědiců nabývá. Došlo-li k dohodě o vypořádání dědictví, soud usnesením o dědictví vždy rozhodne, zda ji schválí nebo neschválí. Jen schválená dohoda má (sledované) právní účinky a řízení o dědictví tím končí (srov. § 175s odst. 1 o.s.ř.); neschválí-li soud dohodu o vypořádání dědictví, ztrácí své účinky (účastníky dohoda nadále nezavazuje) a soud pokračuje po právní moci usnesení v řízení o dědictví (srov. § 175q odst. 3 občanského soudního řádu). Soud dohodu o vypořádání dědictví schválí, jen jestliže není - samozřejmě uvažováno z pohledu zjištění učiněných za dědického řízení – v rozporu se zákonem nebo dobrými mravy. Byla-li dohoda o vypořádání dědictví schválena pravomocným usnesením soudu, nemůže být soudem ani zrušena postupem podle ustanovení § 99 odst. 3 o.s.ř. (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 24.10.1968 sp. zn. 2 Cz 6/68, které bylo uveřejněno pod č. 61 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, roč. 1969), ani určena neplatnou rozhodnutím soudu (srov.

rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26.8.2008 sp. zn. 21 Cdo 1240/2007, který byl uveřejněn pod č. 7 v časopise Soudní judikatura, roč. 2009). Věřitel může s úspěchem odporovat dohodě o vypořádání dědictví schválené pravomocným usnesením o dědictví, kterou dlužník (jako dědic) uzavřel v úmyslu zkrátit své věřitele, jsou-li pro vyslovení odporovatelnosti splněny všechny předpoklady uvedené v ustanovení § 42a občanského zákoníku (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17.5.2012 sp. zn. 21 Cdo 4369/2010, který byl uveřejněn pod č. 103 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, roč. 2012).

Z uvedeného vyplývá, že dohoda o vypořádání dědictví nenabývá své právní účinky již uzavřením, ale jen (až) a teprve tehdy, byla-li schválena pravomocným usnesením soudu o dědictví [§ 175q odst.1 písm. c) občanského soudního řádu], a že tedy k vypořádání dědictví na základě dohody dědiců dochází dnem, v němž nabylo právní moci usnesení soudu o dědictví. Protože uzavřením dohody o vypořádání dědictví nebo vydáním rozhodnutí soudu o jejím schválení ještě nedochází k vypořádání dědictví mezi dědice (není tím ještě nezměnitelným a závazným způsobem stanoveno, co každý z dědiců nabude z majetku zůstavitele), nemůže tak dříve, dokud usnesení o schválení dohody o vypořádání dědictví nenabude právní moci, ani dojít ke zkrácení uspokojení pohledávky věřitele některého z dědiců (účastníka dohody o vypořádání dědictví), neboť do té doby tu není zkracující právní úkon. Tříletá lhůta, v níž je možné odporovat právním úkonům dlužníka podle ustanovení § 42a občanského zákoníku, proto začne běžet dnem právní moci usnesení vydaného v řízení o dědictví, kterým byla schválena dohoda o vypořádání dědictví. Na uvedeném závěru nic nemění ani to, že dědictví se nabývá smrtí zůstavitele. Rozhodne-li soud, že dohoda o vypořádání dědictví je vůči věřiteli právně neúčinná, nic to nemění na vlastnickém právu dědiců, které nabyli na základě usnesení o dědictví s účinky ke dni smrti zůstavitele; věřitel vyhověním odpůrčí žalobě získal právo uspokojit svou pohledávku z majetku, který nabyl na základě vůči němu právně neúčinné dohody o vypořádání dědictví někdo jiný než dlužník.

Z uvedeného vyplývá, že rozsudek odvolacího soudu není správný, neboť spočívá na chybném právním posouzení věci. Nejvyšší soud České republiky proto napadený rozsudek podle ustanovení § 243b odst. 2 části věty za středníkem o.s.ř. zrušil a věc podle ustanovení § 243b odst. 3 věta první o.s.ř. vrátil odvolacímu soudu (Krajskému soudu v Českých Budějovicích) k dalšímu řízení.

(zdroj: www.nsoud.cz)

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- Zastoupení
- Veřejné zakázky
- Vázanost rozhodnutím soudu
- Pracovní smlouva
- Odstoupení od smlouvy (exkluzivně pro předplatitele)
- Péče o zdraví (exkluzivně pro předplatitele)
- Pohledávka (exkluzivně pro předplatitele)
- Průtahy v řízení (exkluzivně pro předplatitele)
- Platy soudců
- Péče o dítě
- Náklady řízení